

24.10.2023

Група №24

Урок №16

Тема. Активні та пасивні дієприкметники. Творення активних та пасивних дієприкметників.

Мета: навчити учнів визначати активні та пасивні дієприкметники й утворювати їх; домогтися засвоєння учнями правил творення дієприкметників; виховувати старанність у навчанні.

Обладнання: підручник, роздатковий матеріал, таблиця, інтерактивні вправи.

Перебіг уроку

I. АКТУАЛІЗАЦІЯ ОПОРНИХ ЗНАТЬ УЧНІВ

1. Перевірка домашнього завдання.
2. Бесіда.
 - Що називається дієприкметником?
 - Як відмінюється дієприкметник?
 - Властивості яких частин мови має дієприкметник?

II. ОГОЛОШЕННЯ ТЕМИ ТА МЕТИ УРОКУ

III. МОТИВАЦІЯ НАВЧАННЯ ШКОЛЯРІВ

IV. СПРИЙНЯТТЯ Й ЗАСВОЄННЯ УЧНЯМИ НАВЧАЛЬНОГО МАТЕРІАЛУ

1. Робота з таблицею.

2. Практичні завдання.

- 1) Утворити активні дієприкметники від дієслів у дужках, записати, виділити суфікси.

Під (лежати) камінь; (склеїти) іграшка; відблиск (згасати) вогнища; сторінки (захопити) книги шелест (дозріти) пшениці; серед (пожовтіти) трав; (зеленіти) очерет на березі; (висохнути) земля на полі; (почорніти) поле восени; (палати) обрій.

2) *Замінити активні дієприкметники пасивними, записати, виділити суфікси.*

Збираючий, даруючий, сіючий, малюючий, співучий, закінчуючий, керуючий, виконуючий, захоплюючий, зрошуючий, гріючий.

3) *Диктант із завданням.*

Написати речення, підкреслити дієприкметниковий звороти, визначити, якими є дієприкметники: активними чи пасивними.

Понад синіючим долом мерехтіли хвилі розігрітого повітря. (І. Франко) На березі хвилястої Десни стояло місто, оповито в сні. (М. Рильський)

3. Слово вчителя.

Активні дієприкметники минулого часу утворюються від основи інфінітива перехідних дієслів за допомогою суфікса -л-: згорілий, прогнилий, змарнілий, накреслений, всохлий, померлий.

Проте у сучасній українській мові, як і в давньоруській, активні дієприкметники маловживані. І тому при перекладі активні дієприкметники, які мають у російській мові суфікси -ющ-, -ущ-, -ащ-, -ящ- (теперішній час) та -вш- (минулий час), українською мовою передаються як підрядні речення:

услухавший — той, що почув;

усиливающийся — той, що посилюється.

Є кілька дієприкметників із суфіксом -ш-: помігший, перемігший, допомігший.

Від дієслів на -ся в українській мові дієприкметники не утворюються.

4. Переклад. Перекласти українською мовою, записати.

Засохшее дерево; увядший цветок; дрожащая струна; выпавший снег; опустевшие поля; пожелтевшая трава; сквозь поредевшую листву; пронесшийся легкий ветерок; речка, затерявшаяся в лесной глуши; посиневший от холода.

V. ЗАКРІПЛЕННЯ ВИВЧЕНОГО МАТЕРІАЛУ

1.Бесіда.

— Як творяться активні дієприкметники теперішнього часу? минулого?

— Як творяться пасивні дієприкметники?

VI. ДОМАШНЄ ЗАВДАННЯ

1.Повторити теоретичний матеріал уроку.

2.Виконати вправу з підручника.

Фото виконаних завдань надсилати мені на електронну пошту

tanita.yar2018@gmail.com

У темі листа вкажіть ваше прізвище, номер групи та № уроку.